

SPECIAL OVER DE MELDCODE HUISELIJK GEWELD & KINDERMISHANDELING

In deze editie

- Handle with Care – versie 2.0
- Zet de Meldcode op de agenda
- Ik zie jou
- Huiselijk geweld en kindermishandeling – Doe de test!
- De AVG en de Meldcode
- Meldcodequiz
- Training Aandachtsfunctionaris

Handle With Care 2.0

Sinds 9 mei zijn we in de regio weer gestart met Handle With Care 2.0. Een nieuwe route via Veilig Thuis is opgezet en deze route gaan we met elkaar beproeven voor een half jaar en daarna evalueren we met de gemeenten en Veilig Thuis of we deze werkwijze kunnen bestendigen.

De eerste resultaten zijn al binnen. In de eerste maand zijn al voor 20 kinderen een Handle with Care signaal doorgegeven aan de scholen in onze regio (peildatum 16-6). De scholen in de gemeente Barneveld hadden 5 signalen ontvangen, Ede had 8 signalen, Nijkerk had 4 signalen en Wageningen had 3 signalen ontvangen.

Uit de eerste evaluatie van de route is gebleken dat er ook een paar keer niet leerplichtige leerlingen bij zaten en vier signalen waarvan de kinderen in de deelnemende gemeenten buiten de regio naar school gingen. De signalen zelf zullen ook geëvalueerd worden.

Voor de scholen is een speciale handleiding en routekaart opgesteld. In een notendop houdt Handle with Care 2.0 het volgende in:

In elke schoolklas in Nederland zitten kinderen die huiselijk geweld of kindermishandeling meemaken. Zonder Handle with Care weten scholen vaak niet wat er in de thuissituatie afspeelt als ouders of kinderen het niet zelf vertellen.

Met Handle with Care wordt een start gemaakt om de informatiepositie van scholen te verbeteren, over de situatie van kinderen thuis. Dit doen we door een samenwerkingsvorm tussen Politie, Veilig Thuis, leerplicht en scholen onder de noemer “Handle with Care”. Je hoort als school dat er iets is gebeurd, maar niet wat. Dat is ook niet nodig om extra steun en aandacht te geven aan het kind. Een Handle with Care signaal wordt pas afgegeven als de politie een zorgmelding heeft gemaakt bij Veilig Thuis (stappen Meldcode). Heeft dit niet plaatsgevonden, wordt er ook geen signaal afgegeven aan de desbetreffende school van het kind/ gezin.

Deze werkwijze wijkt op één punt af ten opzichte van de werkwijze in 2020-2021, namelijk dat Veilig Thuis is toegevoegd. Zij zullen de zorgmeldingen van de politie elke dag screenen op situaties die leiden tot een Handle with Care signaal. Op basis van ervaringen in andere gemeenten gaan we uit van een doorlooptijd van 1-2 dagen dat de school een Handle with Care signaal ontvangt nadat de nare situatie bij een leerling thuis heeft afgespeeld.

Meer informatie over Handle with Care en wat te doen na het ontvangen van een signaal vind je terug in de handleiding. Vragen over Handle with Care kan je stellen aan nadia.van.der.voorn@ede.nl

Zet de meldcode op de agenda!

Velen van jullie zijn nu druk bezig om de puntjes op de i te zetten voor het nieuwe schooljaar 2022-2023. Hoe zorgen jullie er in dit nieuwe schooljaar voor dat je de veiligheid van je leerlingen niet uit het oog verliest. En hoe zorg je er ook voor dat de meldcode ondersteunend is in je werk i.p.v. dat het voelt als een van de vele protocollen en wetten die je moet gebruiken?

Preventieve functie van de meldcode

De meldcode is in het leven geroepen om mishandeling en verwaarlozing eerder te signaleren en eerder te stoppen. Het zou dus veel meer een preventieve functie mogen hebben. Door met elkaar al bij de eerste signalen in gesprek te gaan met de betrokkenen, kan er veel leed voorkomen worden. Je voorkomt dat de situatie escaleert en je als laatste redmiddel de meldcode inzet en gaat melden in de verwachting dat een ander het dan oppakt.

Even sparren met een professional

De meldcode biedt ook de mogelijkheid om bij twijfels, anoniem, een gezin of cliënt waarmee je contact hebt te bespreken. Om samen te onderzoeken wat je mogelijkheden zijn. Zodat je wellicht zelf weer verder kunt. Even sparren met een professional van een andere organisatie kan heel erg verhelderend zijn.

Tips om ervoor te zorgen dat de meldcode actief wordt én blijft

- **Zet de meldcode op de agenda.** Door regelmatig aandacht te besteden aan drempels en moeilijkheden die medewerkers ervaren bij het signaleren en werken met de Meldcode, ontstaat een open sfeer en kun je met elkaar zoeken naar de juiste weg. Zet de Meldcode daarom op de agenda van teamvergadering of intervisiebijeenkomsten en evalueer altijd als de Meldcode is gevolgd.
- **Informatie delen:** Spreek met elkaar af dat tips gedeeld worden. Heb je een mooie podcast geluisterd, een artikel, een boek of een website gelezen, een waardevolle app gevonden? Zet deze op de mail of op een vaste plek op je intranet zodat ze voor iedereen goed te vinden zijn. Schenk ook aandacht in je interne nieuwsbrief of intranet over de meldcode en het thema kindermishandeling.
- **Borging.** Om te allen tijde aandacht te hebben voor de meldcode is het belangrijk dat de stappen in alle protocollen terugkomen.

- **In het oog;** Zorg dat de meldcode zichtbaar blijft. Hang de stappen van de meldcode in de vergaderruimte of leg kaarten met de stappen van de meldcode op tafel.
- **Aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling;** Zorg dat je in je team of op de afdeling een geschoolde aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling hebt. Als je vragen hebt dan kun je bij deze specialist terecht om samen te sparren, een gesprek samen voor te bereiden, voor tips en advies of om samen het gesprek met je cliënt te voeren.
- **Nieuwe collega's.** Ook in het inwerkprotocol voor nieuwe medewerkers mag aandacht zijn voor de meldcode. Waar vinden ze bijvoorbeeld het interne protocol? Op welke manier worden signalen vastgelegd? Bij wie kunnen ze terecht met vragen?
- **Investeer in scholing;** zorg dat je als team goed bent geschoold en op regelmatige basis bijscholing volgt over de meldcode anders zakt de kennis te snel weer weg. Weten wat de stappen van de meldcode zijn is belangrijk.
- **Zorg voor steun.** Het signaleren en handelen bij vermoedens van kindermishandeling is en blijft ingewikkeld. Vaak worden medewerkers persoonlijk geraakt door wat zij hierin meemaken. Zorg ervoor dat er altijd iemand beschikbaar is voor spuien, sparren en overleg.

Hoe is het bij jullie geregeld? Op welke manier zorgen jullie dat er blijvend aandacht is voor de meldcode?

We horen graag goodpractices en nog meer tips uit de praktijk die we kunnen delen. Mail naar nadia.van.der.voorn@ede.nl

Alle kinderen hebben er recht op om gezien en gehoord te worden. Zeker als ze opgroeien in een onveilige thuissituatie. Jongeren en volwassenen die mishandeld zijn, vertellen dat er mensen in hun omgeving moeten zijn geweest die iets gehoord of gezien hebben. Maar dat niemand of alleen een enkeling er iets van heeft gezegd of er iets aan heeft gedaan, en dat ze daar, naast de andere gevolgen van de mishandeling, last van hebben.

Zie jij echt hoe het gaat met kinderen in jouw omgeving en klas?

Zeggen wat je ziet mag en helpt. Erover praten met ouders en kinderen is al een vorm van helpen.

Herken de signalen bij kinderen

Gemiddeld zit er in iedere schoolklas één kind dat slachtoffer is van kindermishandeling. De signalen zijn vaak minder duidelijk dan een blauwe plek. Misschien komen de kinderen nooit buiten, krijgen ze onvoldoende eten en drinken of worden ze thuis uitgescholden en getreiterd. Kindermishandeling is namelijk niet alleen fysiek geweld. Het kan bijvoorbeeld ook gaan om uitschelden, kleineren of verwaarlozing.

Je kunt kindermishandeling bijvoorbeeld herkennen aan het gedrag van het kind, hoe het kind eruit ziet, hoe het kind omgaat met anderen en in welke situaties het kind terecht komt. De aanwezigheid van een signaal betekent niet dat er altijd sprake is van kindermishandeling.

Hoe ziet het kind eruit?

- Heeft vaak buikpijn, hoofdpijn of valt flauw.
- Komt aan in gewicht of valt juist af.
- Ziet er moe uit.
- Is vaak of lang ziek.

- Heeft vieze haren of een slecht verzorgd gebit.
- Heeft blauwe plekken, wonden of littekens.
- Draagt vieze of kapotte kleding en schoenen.
- Motorische problemen: loopt achter in de ontwikkeling.
- Kleine ongelukjes (zoals in de broek plassen).

Hoe gaat het kind om met anderen?

- Leeft in 'een eigen wereld'.
- Wil veel aandacht of is bang om alleen te zijn.
- Isoleert zichzelf.
- Neemt geen vriendjes mee naar huis.
- Is bang voor bepaalde plekken of mensen.
- Wil niet aangeraakt worden.
- Kijkt weg bij oogcontact.
- Gaat ruw om met dieren.

In welke situaties komt het kind terecht?

- Kan (ineens) niet (meer) meekomen met leeftijdsgenoten.
- Is vaak te laat op school of zelfs afwezig.
- Voert taken uit die niet bij de leeftijd passen.
- Is vaak alleen.
- Heeft honger, ontbijt niet of neemt geen lunch mee.
- Begrijpt sociale omgangsnormen onvoldoende.

Hoe gedraagt het kind zich?

- Is snel afgeleid.
- Is overdreven druk of juist overdreven rustig.
- Gaat vaak tegen de regels of volwassenen in.
- Is vaak overdreven vroeg of blijft lang rondhangen op school.
- Zegt negatieve dingen over zichzelf, anderen of de wereld.
- Speelt gewelddadige of seksuele situaties na.
- Wordt snel boos en gaat dan slaan, schoppen, spugen of bijten.
- Steelt of maakt spullen stuk.
- Gebruikt alcohol of drugs.
- Manipuleert en verdraait de werkelijkheid

Twijfel je over de signalen?

- Praat met het kind (en gezin) waar u zich zorgen over maakt.
- Neem zelf contact op met Veilig Thuis om uw zorgen te uiten en advies of hulp te vragen.
- Advies vragen bij Veilig Thuis kan anoniem.

Veilig Thuis Gelderland Midden

088-3556222

Tip!

De beweging tegen kindermishandeling in Limburg heeft een signaleringswaaier ontwikkeld. Deze waaier helpt professionals eerste signalen van kindermishandeling in kaart te brengen. Daarnaast geeft de waaier informatie over wat te doen bij vermoedens van kindermishandeling.

De waaier is als PDF bij deze nieuwsbrief bijgevoegd.

Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Waar hebben we het eigenlijk over ?

Test nu je kennis over de meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling.
Alle scholen en kinderopvang zijn verplicht om te werken met de Meldcode. Ben jij Meldcodeproof?

1. Als ik mijn zorgen over een leerling gemeld heb in de Verwijsindex, hoe vaak moet ik niet meer bij Veilig Thuis te melden?	1. Ja, dat klopt 2. Nee, dat klopt niet
2. Hoe vaak rukt de politie in Nederland uit voor een melding van (mogelijk) huiselijk geweld?	1. Elke 10 minuten 2. Elk uur 3. Elke 30 minuten
3. Welk % van de kinderen uit groep 7/8 heeft een negatieve jeugdervaring meegemaakt?	1. 28 % 2. 45 % 3. 56 %
4. Uit hoeveel stappen bestaat de Meldcode?	1. 3 stappen 2. 4 stappen 3. 5 stappen
5. Wat valt onder de wettelijke taken van Veilig Thuis?	1. Het geven van vervolghulp aan betrokken bij HGKM 2. Onderzoek doen of er daadwerkelijk sprake is van HGKM 3. Bij adviesvragen aan Veilig Thuis, de gegevens van de directbetrokkenen vastleggen
6. In hoeveel % van de gevallen was er bij meldingen bij Veilig Thuis in 2021, sprake van structurele onveiligheid?	1. 25 % 2. 40 % 3. 15%

De AVG en de Meldcode

Een veelgehoorde kreet die sinds de Algemene verordening Gegevensbescherming (AVG) van kracht is geworden, is: 'dat mag niet meer, vanwege de privacy'. Het is waar dat je niet alle gegevens zomaar kunt delen maar de AVG geeft ook juist kaders om gegevens te blijven delen. de AVG is namelijk niet in het leven geroepen om alles te verbieden maar om onrechtmatige gegevensdeling te voorkomen en op die manier betrokkenen te beschermen.

De Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling helpt professionals bij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling. In de meldcode staat welke stappen een school moet zetten als zij huiselijk geweld of kindermishandeling vermoedt of signaleert.

Afwegingskader

Voor scholen is de Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling nader uitgewerkt in het **Afwegingskader meldcode onderwijs en leerplicht**. Er zijn 5 stappen in de meldcode. In de eerste drie stappen brengt de professional (leraar en/of ib'er) de signalen zorgvuldig in kaart, overlegt hij/ zij met een deskundige collega en spreekt hij/zij met de betrokkenen over de zorgen die er zijn. Voor het nemen van een beslissing bij stappen 4 en 5 is het belangrijk dat de betrokken professional rekening houdt met de vijf afwegingsvragen die zijn opgenomen in het 'Afwegingskader meldcode onderwijs en leerplicht'.

Meldcode gaat voor de AVG

De meldcode voorziet met zijn stappen onder meer in het op een verantwoorde wijze omgaan met de geheimhoudingsplicht van professionals, het voeren van een gesprek met de leerling/student of betrokken ouder(s), en om zonder toestemming een melding te kunnen doen bij Veilig Thuis bij vermoedens van acute en structurele onveiligheid. de Wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling geeft hiermee invulling aan de hoofdregels van de AVG en biedt een kader om de belangen van betrokkenen en hun privacy op verantwoorde wijze af te wegen. Bij het volgen van de meldcode, is er geen sprake van schenden van de geheimhoudingsplicht of schending van de privacy van betrokkenen. In het 'Afwegingskader meldcode onderwijs en leerplicht' staat tevens dat een specifieke wet voor een bepaalde sector prevaleert boven de algemene norm van de AVG. De wet Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling gaat dus voor de AVG.

Casus: Veilig Thuis / Jeugdzorg vraagt bij een school informatie op over een leerling. is de school verplicht om mee te werken?

- Stap 1: check: is er een grondslag om informatie te delen? Op het moment dat er serieuze zorgen leven over de leerling, is de school genooddaakt mee te werken aan het onderzoek van Veilig Thuis om in te kunnen staan voor de veiligheid van de leerling. ook al is er geen wettelijke verplichting om te delen met Veilig Thuis, het is mogelijk zonder doorbreking van de geheimhoudingsplicht (zie stap 2 hieronder). Voor Jeugdzorg geldt dat als de hulpverlener ook de jeugdbeschermer van de leerling is, de jeugdbeschermer het recht heeft informatie op te vragen (maar niet om te beslissen voor de leerling en diens ouders). NB: als er een jeugdbeschermer is omdat er een ondertoezichtstelling is, dan moet een beroepskracht informatie delen. Het gaat hierbij om een wettelijke grond op basis waarvan informatie wordt gegeven en medewerking wordt verleend.

- Stap 2: check: Wat is je doel met het delen van informatie? Als de school binnen de stappen van de meldcode meewerkt aan het onderzoek en informatie verschaft, dient de school alert te blijven op welke informatie met welk doel wordt verstrekt aan Veilig Thuis of de jeugdhulpverlener. op het moment dat het specifiek om (een redelijk vermoeden van) kindermishandeling gaat, biedt artikel 5.2.6 van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo) zelfs een wettelijke basis voor de gegevensverstrekking. dit artikel bepaalt namelijk dat een school informatie aan Veilig Thuis mag geven om de kindermishandeling te laten stoppen of een redelijk vermoeden van kindermishandeling te laten onderzoeken en deze informatie desgevraagd of uit eigen beweging verstrekken zonder toestemming van degene die het betreft en indien nodig met doorbreking van de plicht tot geheimhouding op grond van een wettelijk voorschrift of op grond van hun ambt of beroep.

- Stap 3: check proportionaliteit: staat het doorbreken van privacy / delen van informatie in verhouding tot het doel? Voordat een school informatie verstrekt aan Veilig Thuis moet zij een afweging maken of de informatieverstrekking noodzakelijk is en welke informatie moet worden verstrekt. de school moet bij de informatieverstrekking duidelijk maken of het gaat om feiten, opvattingen of vermoedens.

- Stap 4: check subsidiariteit: kan het doel op een andere manier worden bereikt dan informatie delen? Bijvoorbeeld anoniem (zodat geen persoonsgegevens worden gedeeld)? In dit soort gevallen is dit niet mogelijk. maak wel de afweging wat je wel/niet deelt. (zie bij stap 3).

Bronnen:

- [Servicedocumenten: Delen van persoonsgegevens tussen onderwijs en zorg](#)
- [De AVG in het onderwijs: wat u moet weten](#)

Welk percentage van de kinderen en jongeren in Nederland groeit op in een zorgsituatie waarbij een familielid een langdurige ziekte, lichamelijke verstandelijke handicap, psychische ziekte of verslaving heeft?

- A. Ongeveer 5 procent van de kinderen en jongeren
- B. Ongeveer 20 procent van de kinderen en jongeren
- C. Ongeveer 10 procent van de kinderen en jongeren

Om je eigen kennis te vergroten rondom de meldcode heeft de LVAK de MeldcodeQuiz ontwikkeld.

Iedereen die met de meldcode moet werken kan zich inschrijven voor deze online quiz. Je krijgt dan elke woensdag via e-mail een meerkeuzevraag toegestuurd. Na het beantwoorden zie je of je de juiste keuze gemaakt hebt, maar ook een korte toelichting over het onderwerp.

Schrijf je in op meldcodequiz.nl.

Antwoord B

Training Aandachtsfunctionaris

Voor het nieuwe schooljaar bieden we weer twee gratis trainingen aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling aan voor alle basisscholen in de West Veluwe Vallei.

Het hebben van een aandachtsfunctionaris binnen de organisatie bevordert het gebruik van de meldcode en helpt bij het onder de aandacht brengen van de medewerkers. Dit is ook de reden dat de PO- raad in het handelingskader het hebben van een aandachtsfunctionaris heeft opgenomen als één van de basisvereisten voor scholen.

Deze driedaagse training schoolt je tot een deskundige aandachtsfunctionaris binnen de organisatie wanneer het gaat om kindermishandeling en huiselijk geweld. Na het volgen van deze training weet jij als aandachtsfunctionaris hoe je jouw collega's kan begeleiden, adviseren en informeren wanneer er een vermoeden is van kindermishandeling of als ze vragen hebben. Daarnaast ken jij de wetgeving en zorg jij ervoor dat het een aandachtspunt blijft binnen jouw organisatie

Optie 1: 8 september, 11 oktober en 9 november 2022

Optie 2: 3 en 25 oktober en 23 november 2022

Stuur een mail naar kristin@nul23.nl om je aan te melden of voor meer informatie.

Nog maar
een aantal
plekken
beschikbaar

Oproep

Heeft u een suggestie voor een onderwerp, interview of tips? Wilt u ervaringen delen?
Reacties zijn welkom bij nadia.van.der.voorn@ede.nl

Colofon

Special over de Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling is voor onderwijsprofessionals in de regio West Veluwe Vallei. Deze special wordt u aangeboden namens de gemeenten van de West Veluwe Vallei. Hierbij ondersteunen we de onderwijsprofessionals in het werken met de Meldcode. Zodat we gezamenlijk een veilig haven kunnen creëren voor slachtoffers van kindermishandeling.